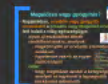
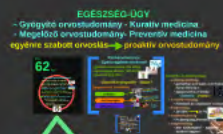

Megelőző orvoslás, mint a magyar egészségügyi ellátás minőségi kérdése

Felszeghi Sára

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Megelőző orvoslás, mint a magyar egészségügyi ellátás minőségi kérdése

Felszeghi Sára

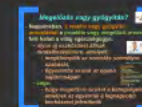

EGÉSZSÉG-ÜGY

- Gyógyító orvostudomány - Kuratív medicina
- Megelőző orvostudomány- Preventív medicina

egyéni szabott orvoslás → proaktív orvostudomány

62

Egészség mint minőség

- **Egészségügy Világszervezet**
Ottava-i Chartája 1986
 - **Elismerték, hogy az egészséget nem csak a betegség hiányának kell tekinteni**

- **döntő tényező az egyén egészségérzete,**
 - **azaz milyen mértékben elégedett fizikai, szellemi és szociális állapotával, általában funkcionalitásával.**
- **Az objektív mutatókkal jellemzett egészségi állapot gyakran nincs összhangban az egyén egészségérzetével.**
 - **objektív elváltozás:0, közérzet:rossz**

Egész-ség

- **döntő tényező az egyén egészségérzete,**
 - **azaz milyen mértékben elégedett fizikai, szellemi és szociális állapotával, általában funkcionalitásával.**
- **Az objektív mutatókkal jellemzett egészségi állapot gyakran nincs összhangban az egyén egészségérzetével.**
 - **objektív elváltozás:0, közérzet:rossz**

Egész-ség

EGÉSZSÉG-ÜGY

- Gyógyító orvostudomány - Kuratív medicina
 - Megelőző orvostudomány- Preventív medicina
- egyénre szabott orvoslás → proaktív orvostudomány

ECG
62 bpm

Proaktív orvostudomány

- közösségi megelőzés mellett a személyre szabott orvoslásban (Personalized Medicine) nemcsak a terápiát, hanem a megelőzést is lehetővé teszi egyéni szinten is
- ez alapvetően változtatta meg a közösségi orvoslás szemléletét, így a népegészségügyét is
- Ma már egyénre szabottan is lehet kockázatbecslést végezni
 - molekuláris epidemiológia
 - genomika
 - epigenetikai markerek

**Kockázatbecslés-
Egészségdeterminánsok**

- genetikai tényezők (15-30%)
- egészségügyi ellátás (10-15%)
- életmód (55-75%)

Genetikai tényezők - fátum?

Epigenetikai öröklődés

stressz → Karolinska Institutet, Stockholm
• stresszoldás megváltoztatja a gének működését

testmozgás → DNS demetilációt eredményez
• metilcsoportok a felelősek bizonyos szerzett tulajdonságok öröklődéséért is

dohányzás → • három generációt rombol

Genetika és életminőség

- **esélyegyenlőség,**
 - genetikai szűrések a terhesség korai fázisban
- **epigenetikai öröklés**
 - **életmód - oktatás!**
- **hozzáférhetőség,**
 - kötelező és szabadon választott
- **hatásosság,**
 - 15-30% → 5-7%
- **eredményesség**
 - kr.betegség, életminőség
- **megfelelőség**
 - ami szükséges? - egyénre szabott legyen!

- **folyamatosság**
 - törvényi háttér biztosítja
 - az egyén szükségesnek érzi vagy sem?
- **megfelelő időben történés**
 - anyaságra való készüléstől!
- **az egyén elégedettsége**
 - fontos: az egészségérzet!

Proaktív orvostudomány

- közösségi megelőzés mellett a *személyre szabott orvoslásban* (Personalized Medicine) *nemcsak a terápiát, hanem a megelőzést is lehetővé teszi egyéni szinten is*
- ez alapvetően változtatta meg a *közösségi orvoslás szemléletét*, így a *népegészségügyét is*
- • Ma már egyénre szabottan is lehet kockázatbecslést végezni
 - molekuláris epidemiológia
 - genomika
 - epigenetikai markerek

Preventív medicina + prediktív medicina

Megelőzőorvostan

Definíció:

- a lakosság egészségének a megőrzésével, fejlesztésével és a betegségek megelőzésével foglalkozó tudomány, amelynek gyakorlata a népegészségügy.

Megelőzés (Prevenció)

Elsődleges (primer) preventio

célja:

- Megszüntesse, vagy megelőzze egy betegség rizikófaktorait.
- Oltás
- Dohányzás elhagyása, meg sem kezdése!

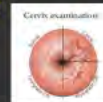
Hatékonysága : 25-30%

Secunder (másodlagos) prevenció

célja :

- a betegség, vagy az azt megelőző állapot **korai** kimutathatóságának javítása
- Pl. : méhnyak szűrés – méhnyakrák
- Tuberculin próba – TBC korai kimutatása

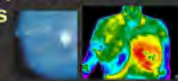
Hatékonysága 5-7%

Tercier (harmadlagos) prevenció

cél:

- a kialakult betegség következményeinek csökkentése
- Pl. lokalizált emlőrák eltávolítása és terjedésének megakadályozása partialis mastectomiával és besugárzással

Hatékonysága 1-2%

Elsődleges (primer) preventio

célja:

- Megszüntesse, vagy megelőzze egy betegség rizikófaktorait.
 - Oltás
 - Dohányzás elhagyása, meg sem kezdése!

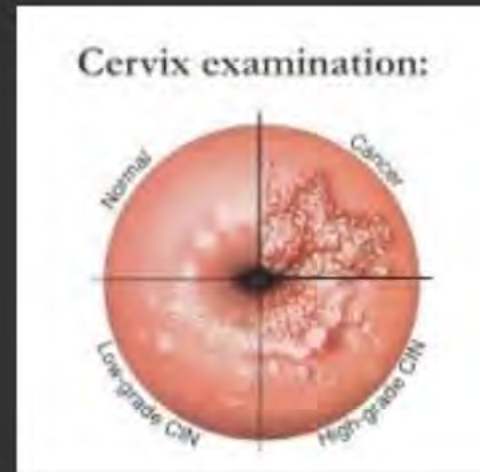
Hatékonysága : 25-30%

Secunder (másodlagos) prevenció

célja :

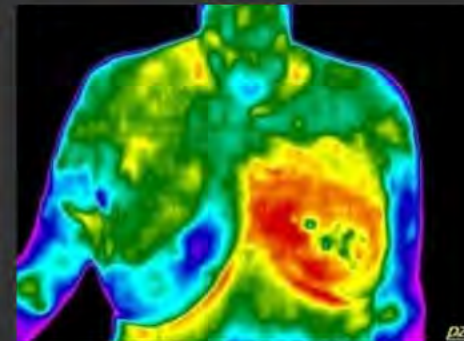
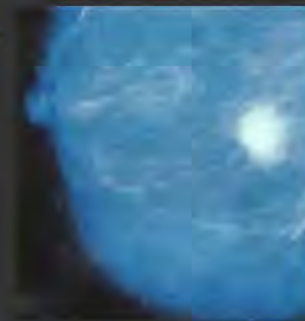
- a betegség, vagy az azt megelőző állapot **korai** kimutathatóságának javítása
 - Pl. : méhnyak szűrés – méhnyakrák
 - Tuberculin próba – TBC korai kimutatása

Hatékonysága 5-7%

Tercier (harmadlagos) prevenció cél:

- a kialakult betegség
következményeinek csökkentése
 - Pl. lokalizált emlőrák eltávolítása
és terjedésének
megakadályozása partialis
mastectomiával és
besugárzással

Hatékonysága 1-2%

Kockázatbecslés- Egészségdeterminánsok

- genetikai tényezők (15-30%)
- egészségügyi ellátás (10-15%)
- életmód (55-75%)

Genetikai tényezők - fátum?

Epigenetikai öröklődés

stressz

testmozgás

dohányzás

Karolinska Institutet, Stockholm

- stresszoldás megváltoztatja a gének működését

- DNS demetilációt eredményez
 - metilcsoportok a felelősek bizonyos szerzett tulajdonságok öröklődéséért is

- három generációt rombol

Genetikai

- esél

- g

- k

- e

- hoz

- k

- hatá

- 1

es

Karolinska Institutet, Stockholm

- **stresszoldás** megváltoztatja a gének működését

- **DNS demetilációt** eredményez
 - metilcsoportok a felelősek bizonyos **szerzett tulajdonságok öröklődéséért is**

- **három generációt rombol**

átum?

linska Institutet, Stockholm

- stresszoldás megváltoztatja a gének működését

- DNS demetilációt eredményez
 - metilcsoportok a felelősek bizonyos szerzett tulajdonságok öröklődéséért is

- három generációt rombol

Genetika és életminőség

- **esélyegyenlőség,**
 - genetikai szűrések a terhesség korai fázisban
 - epigenetikai öröklés
 - életmód - oktatás!
- **hozzáférhetőség,**
 - kötelező és szabadon választott
- **hatásosság,**
 - 15-30% → 5-7%
- **eredményesség**
 - kr.betegség, életminőség
- **megfelelőség**
 - ami szükséges? - egyénre szabott legyen!

- **folyamatosság**
 - törvényi háttér biztosítja
 - az egyén szükségesnek érzi vagy sem?
- **megfelelő időben történés**
 - anyaságra való készüléstől!
- **az egyén elégedettsége**
 - fontos: az egészségérzet!

"Kitaposott ösvény" elve

- a **kompetenciák átcsoportosítása** vagy a meglévőkhez a **szükséges eszközök hozzárendelése**

- háziorvosi (F)
- iskolaorvosi
- fogl.eü. szolg.
- háziorvosi (Gy)
- védőnői

N É P E G É S Z S É G Ü G Y	Felnőtt háziorvosi ellátás	Gerontológia! + háztartásban dolgozók prevenciója	
	Foglalkozás-egészségügyi alapellátás	• aktív lakosság	4 800 000
	Iskola-egészségügyi ellátás	• egyéni vállalkozók	1 500 000
	Gyermek háziorvosi ellátás + védőnői ellátás	• állaskeresők	178 000
			1 700 000
			8 178 000
		• hozzáférhetőség • hatékonyság • eredményesség	!

- hozzáférhetőség
- hatékonyság
- népeg szűrés:
 - 10-15% → 98-100%
- eredményesség
- folyamatosság
- elégedettség:
 - egyén+társadalom

N
É
P
E
G
É
S
Z
É
G
Ü
G
Y

Felnőtt háziiorvosi ellátás

Foglalkozás-egészségügyi
alapellátás

Iskola-egészségügyi
ellátás

Gyermekek háziiorvosi
ellátás
+ védőnői ellátás

Gerontológia!
+ háztartásban
dolgozók prevenciója

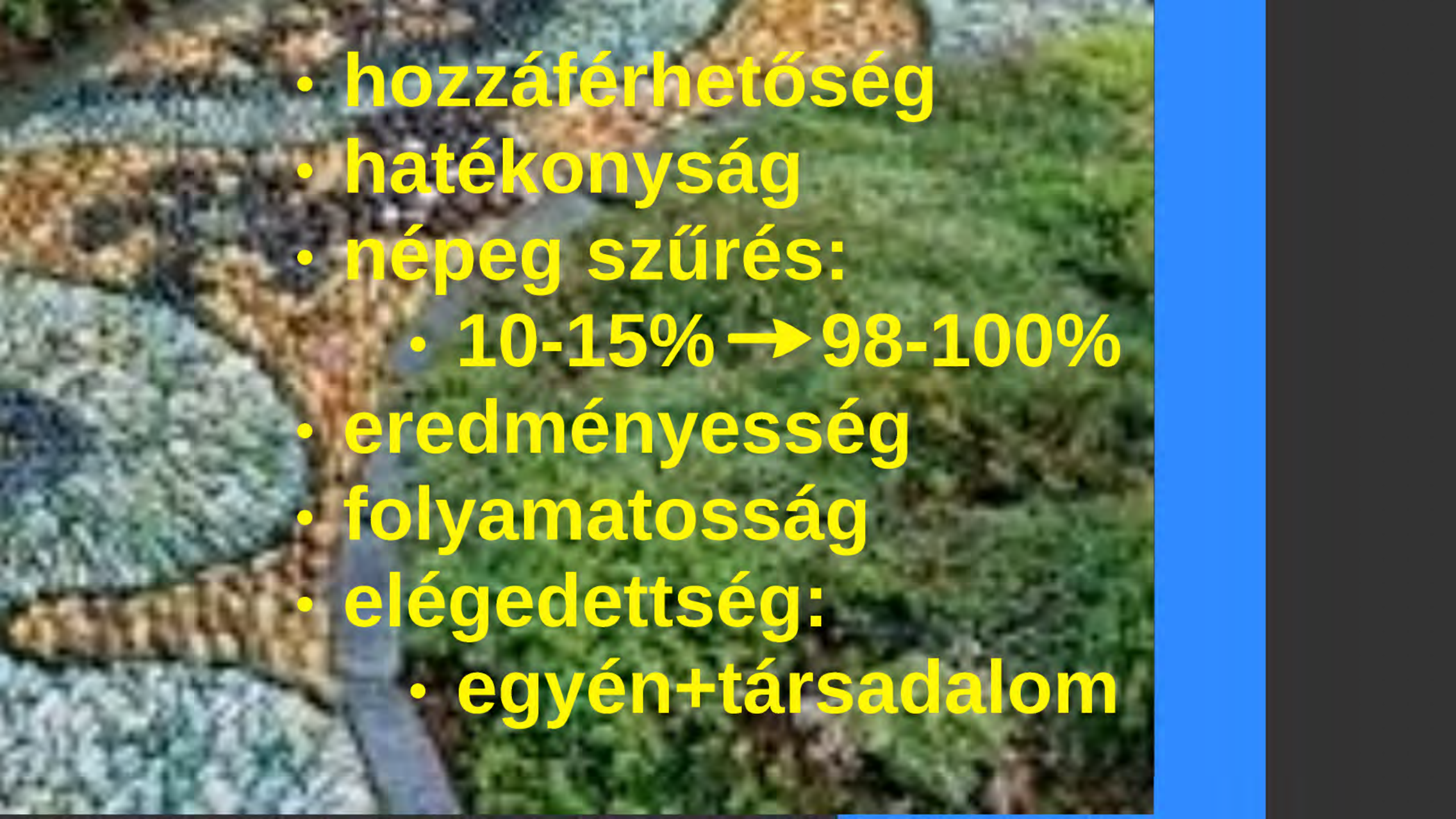
- aktív lakosság 4 800 000
- egyéni vállalkozók 1 500 000
- állaskeresők 178 000

1 700 000

8 178 000

- hozzáférhetőség
- hatékonyság
- eredményesség

-
- hozzáférhetőség
 - hatékonyság
 - népeg szűrés:
 - 10-15% → 98-100%
 - eredményesség
 - folyamatosság
 - elégedettség:
 - egyén+társadalom

A megelőzés, mint minőségügyi kérdés az egészségügyben

1. Megelőző orvoslás

2. Gyógyító orvoslás

4 P = Modern orvoslás?

Prediktív

- a páciensnél mely betegségek kialakulásának kockázata a legnagyobb
- a genetikai, a családi előzmények, az életmód (betegségkiszorító)
- az orvos megismerheti a páciens elállását
- átgondolva a további vizsgálatok elvégzésének lehetőségét,
- a nyomon követés kiigazítását,
- az életmód megváltoztatását

Preventív

- genetikai adatok alapján az életkor, életmód, szokások alapján az egyén számára legmegfelelőbb orvosi ellátás és életmódbeli szokások kialakításához.

Perszonalizált

- a konkrét beteg kezelésére felé igyekszik elmozdulni
- minden egyénnek **egyedi** jellemzői vannak, amelyeket figyelembe kell venni, lehetővé téve a beteggel és magával a betegséggel kapcsolatos különböző tényezők figyelembevételét

Participáció

- A páciens aktív részvételével történő orvoslás kulcsfontosságú
- gyógyulás
- megelőzés
- milyen hatalmuk és felelősségük van
- **fontos:** a pácienseket bevonása, oktatása
- a folyamat kulcsszereplő!!!

ERŐSSÉGEK: M

- hozzáférhetőség
- hatékonyság
 - népeg szűrés:
 - 10-15% → 98-100%
- eredményesség
- folyamatosság
- elégedettség

Gyengeségek: M

- hozzáférhetőség
- folyamatosság

erősségek:gy

- hozzáférhetőség
- folyamatosság
- esélyegyenlőség

gyengeségek: gy

- nem súlyoz (dohányzás!)
- nem ösztönöz öngondoskodásra
- szintek átjárhatósága
- nemzetgazdaság károsodik

Prediktív

- a páciensnél mely betegségek kialakulásának kockázata a legnagyobb
 - a genetika, a családi előzmények, az életmód (betegségkészlet!)
 - az orvos megtervezheti a páciens ellátását,
 - átgondolva a további vizsgálatok elvégzésének lehetőségét,
 - a nyomon követés kiigazítását,
 - az életmód megváltoztatását

Preventív

- **genetika adottságok** egyedi és értékes információkat szolgáltatnak az egyén számára legmegfelelőbb orvosi ellátás és életmódbeli szokások kialakításához.

Perszonalizált

- a **konkrét beteg kezelése** felé igyekszik elmozdulni
- minden egyénnek **egyedi jellemzői** vannak, amelyeket figyelembe kell venni, lehetővé téve a beteggel és magával a betegséggel kapcsolatos különböző tényezők figyelembevételét

Participáció

- **A páciens aktív részvételével** történő orvoslás kulcsfontosságú
 - gyógyulás
 - megelőzés
 - milyen hatalmuk és felelősségük van
 - **fontos:** a pácienseket bevonása, oktatása
 - a folyamat kulcsszereplői!!!

erősségek:gy

- hozzáférhetőség
- folyamatosság
- esélyegyenlőség

gyengeségek: gy

- nem súlyoz (dohányzás!)
- nem ösztönöz öngondoskodásra
- szintek átjárhatósága
- nemzetgazdaság károsodik

gyben

ERŐSSÉGEK: M

- hozzáférhetőség
- hatékonyság
 - népeg szűrés:
 - 10-15% → 98-100%
- eredményesség
- folyamatosság
- elégedettség

Gyengeségek: M

- hozzáférhetőség
- folyamatosság

"Versenyképes egészségügy a fenntartható felzárkózásért"

**Semmelweis Egyetem Nyári Egyetemén:
Matolcsy György MNB elnöke**

- **"Versenyképességi program "**

- *a hazai egészségügy a magyar gazdaság egyik motorjává válhat*

- **ennek érdekében:**

- **lakosság egészségtudatosságának megerősítése**
 - **az ellátórendszer prevenció alapú átalakítása**
 - **rendszerszintű hatékonyságának növelése**
 - **finanszírozási rendszer felülvizsgálata**

Szemléletváltás

- **Egyén**
 - egészség=érték
 - egyéni felelősség!
- **Társadalom**
 - egészség=presztízs
 - aktív részvétel
- **Nemzetgazdaság**
 - megelőzés jelentősen olcsóbb mint a gyógyítás
 - 4-6x megtérülés
- **Népegészségügy**
 - morbiditás, mortalitás

Oktatás

- **egészségtan, egészségfejlesztés**
 - az oktatás minden szintjén!
- **egészségfejlesztés fő színterei**
 - óvoda+iskolaegészségügy
 - munkahely
- **társadalom**
 - népegészségügyi program
- **média**
 - mozgás, táplálkozás, stresszoldás
 - reklám, kisfilm, oktató anyagok

Jogalkotás

- **Megelőző orvoslást rangjára emelni!**
 - Szakmák és kompetenciák
 - fogl.eü., iskolaegészségügy, stb.
- **Finanszírozás**
 - BNO+? (prevenció)
- **Ki a jó orvos?**
 - sok beteg vagy sok egészséges páciens?
- **"Adminisztratív teher?"**
 - fogl. eü. gyengítése,
 - iskolaegészségügy leépítése
- **"kitaposott ösvény elve"**
 - hová rendeljük a megelőzést?

Szemléletváltás

- Egyén

- egészség=érték
- egyéni felelősség!

- Társadalom

- egészség=presztízsz
- aktív részvétel

- Nemzetgazdaság

- megelőzés jelentősen olcsóbb mint a gyógyítás
 - 4-6x megtérülés

- Népegészségügy

- morbiditás, mortalitás

- egészség

- az o

- egészség

- óvo

- mu

- társada

- nép

- média

- mo

- stre

- rekl

- any

Oktatás

- **egészségtan, egészségfejlesztés**
 - az oktatás minden szintjén!
- **egészségfejlesztés fő színterei**
 - óvoda+iskolaegészségügy
 - munkahely
- **társadalom**
 - népegészségügyi program
- **média**
 - mozgás, táplálkozás, stresszoldás
 - reklám, kisfilm, oktató anyagok

- **Megelőző**
 - Szak
 - fo
- **Finansz**
 - BNO
- **Ki a jó o**
 - sok k
 - pácie
- **"Admini**
 - fogl.
 - iskol
- **"kitapos**
 - hová

lesztés

ntjén!

nterei

ügy

ram

Jogalkotás

- **Megelőző orvoslást rangjára emelni!**
 - Szakmák és kompetenciák
 - fogl.eü., iskolaegészségügy, stb.
- **Finanszírozás**
 - BNO+? (prevenció)
- **Ki a jó orvos?**
 - sok beteg vagy sok egészséges páciens?
- **"Adminisztratív teher?"**
 - fogl. eü. gyengítése,
 - iskolaegészségügy leépítése
- **"kitaposott ösvény elve"**
 - hová rendeljük a megelőzést?

Megelőzés vagy gyógyítás?

- Napjainkban, **a reaktív vagy gyógyító orvoslástól** a **proaktív vagy megelőző orvoslás** felé halad a világ egészségügye.
- **olyan új eszközöket állnak rendelkezésünkre, amelyek:**
 - **megkönnyítik az orvoslás személyre szabását,**
 - **figyelembe veszik az egyén sajátosságait**
- **célja:**
 - **hogy megelőzze azokat a betegségeket, amelyek az egyénnél a legnagyobb kockázatot jelenthetik**

Megelőzés vagy gyógyítás?

- **arányok kiegyenlítése!**
 - erővonalak egyesítése
- **egészségügy**
 - hatékonyságának
 - fenntarthatóságának
 - versenyképességének záloga
- **népégségügy**
 - morbiditás-mortalitás (korai halálozás!)
 - aktív életkor meghosszabbítása (korfa = urna alak)
 - csecsemőhalandóság csökken
 - demográfiai mutatók javulása
- **nemzetgazdaság**
 - eltartott vagy eltartó?

Megelőzés vagy gyógyítás?

- **arányok kiegyenlítése!**
 - erővonalak egyesítése
- **egészségügy**
 - hatékonyságának
 - fenntarthatóságának
 - versenyképességének záloga
- **népegészségügy**
 - morbiditás-mortalitás (korai halálozás!)
 - aktív életkor meghosszabbítása (korfa = urna alak)
 - csecsemőhalandóság csökken
 - demográfiai mutatók javulása
- **nemzetgazdaság**
 - eltartott vagy eltartó?

Megelőzés mint minőség

• a paciens szempontjából (client quality)

- a kényelmes hozzáférhetőség
- csökkent fizikai és lelki megterhelés
 - lerövidült várakozási idő
- közvetlen közelbe hozott ellátás (P,S,T,P)
 - betegút jelentősen csökkent,
- összehangolt ellátás a megelőzés és gyógyítás (rehabilitáció, gondozás stb.) terén

↓
magasan szakképzett, elkötelezett, udvarias személyzet biztosítsa, akik a szakmai feladataik mellett nagy hangsúlyt fektetnek a pácienssel való jó kapcsolat kialakítására, illetve a megfelelő tájékoztatásra ➡ **beteg együttműködése**

• Szakmai szempontból (professional quality)

- a munkatársak folyamatos szakmai képzése,
- a rendszerből adódó szigorú szakmai kritériumok és folyamatok betartása,
- az összehangolt munka,
- az alkotó, egymás munkáját támogató pozitív hangulat,
- a munkában elért sikerek,
- pozitív visszajelzések
- növelik az elkötelezettséget

- tárgyi, technikai felszereltség!
- informatikai háttér!

menedzsment szempontjából (management quality)

- lehetővé teszi az erőforrások optimális felhasználását,
- jelentősen növeli a szakmai munka hatékonyságát

Mottó:

"Nem az a nagy dolog, ha másoknál jobb vagy, hanem az, ha önmagadnál!"

- A magyar megelőzőorvoslás hagyománya, úttörő/alapító szerepe kötelez:

- Fodor József- Egészségtan tudomány, oktatás,
- iskolaegészségügy
- védőnői hálózat

- *a paciens szempontjából (client quality)*

- a kényelmes hozzáférhetőség
- csökkent fizikai és lelki megterhelés
 - lerövidült várakozási idő
 - közvetlen közelbe hozott ellátás (P,S,T,P)
 - betegút jelentősen csökkent,
 - összehangolt ellátás a megelőzés és gyógyítás (rehabilitáció, gondozás stb.)
terén

magasan szakképzett, elkötelezett, udvarias személyzet biztosítsa, akik a szakmai feladataik mellett nagy hangsúlyt fektetnek a pácienssel való jó kapcsolat kialakítására, illetve a megfelelő tájékoztatásra ➡ **beteg együttműködése**

- ***Szakmai szempontból (professional quality)***

- a munkatársak folyamatos szakmai képzése,
- a rendszerből adódó szigorú szakmai kritériumok és folyamatok betartása,
- az összehangolt munka,
- az alkotó, egymás munkáját támogató pozitív hangulat,
- a munkában elért sikerek,
- pozitív visszajelzések
- növelik az elkötelezettséget

- ***tárgyi, technikai felszereltség!***
- ***informatikai háttér!***

menedzsment szempontjából (management quality)

- lehetővé teszi az erőforrások optimális felhasználását,
- jelentősen növeli a szakmai munka hatékonyságát

Mottó:

"Nem az a nagy dolog, ha másoknál jobb vagy, hanem az, ha önmagadnál!"

- A magyar megelőzőorvoslás hagyománya, úttörő/alapító szerepe kötelez:
 - Fodor József- Egészségtan tudomány, oktatás,
 - iskolaegészségügy
 - védőnői hálózat

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Megelőző orvoslás, mint a magyar egészségügyi ellátás minőségi kérdése

Felszeghi Sára

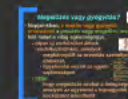

EGÉSZSÉG-ÜGY

- Gyógyító orvostudomány - Karate medicina
- Megelőző orvostudomány - Preventiv medicina

egyéni szabott orvoslás → proaktív orvostudomány

62

Kös